

KÜLAST KÜLLA

Kirna, Pala ja Poaka

Kolm küla – üks seltsielu

Kirna, Pala ja Poaka on kolm küla, mis paiknevad nii lähedikkude, et nende vaheline piir võib jääda võõrale märkamatuks, kuid igatiüks neist on siiski omaette administratiivüksus. Külavanem on aga kolme küla peale üks – Kirnas elav Liia Randmaa. Kolmel külal on ka ühine seltsielu, mille juhtimiseks on moodustatud MTÜ Kirna Kolmik ja kolme küla peale on ühine seltsimaja – endine Kirna kaupluse hooned, mille vald on andnud kohalike elanike kasutusse.

Aktiivne seltsielu oli Kirnas juba muidugi ka varem – eelmise külvana Riita Luukase ajal käidi koos tema kodus.

Praegu saab külarahvas kokku kord kuus, mil toimuvad väga erinevad üritused. Selleks, et kõik huvilised ürituste kohta infot saaksid, paneb külavanem üles kuni kaksikümne kuulutust. Neile, kes elavad kaugemal hajali asuvates majades, paneb Randmaa kuulutused postkasti.

Külavanem tunnistab, et päris kõiki kolme küla inimesi ta ei tunne. Kui külaselts alustas, käisid seltsi aktivistid Pala külas majast majasse, tegid rahvaga tutvust ja rääkisid seltsieluga seotud plaanidest. Nüüd on külavanema hinnangul paras aeg tegemaks sama ka Kirna suvilate piirkonnaga, sest seal on palju uut rahvast.

Kirna Kolmiku esimeseks ürituseks oli vastlapäeva tähistamine eelmise aasta talvel, kuhu tuli kokku 150 inimest. „Lasti võidu liugu ja prooviti osavust ja kiirust soome kelkudega kihutamises, lapsed tegid ponisõitu ja kõigil oli lõbu laialt,” räägib Liia Randmaa.

Seltsimaja korras hoidmiseks on peetud mitmeid talgupäevi – saetud küttepuid, istutatud kuusehekk ja heakorastatud seltsimaja ümbrust.

Eelmisel jaanipäeval käisid ärksamad külaelanikud paadimatkul Paidest Kirna, millest võttis osa seitse alust. Külavanema sooviks on, et sellest saaks iga-aastane jaanipäeva traditsioon ja et matkaseltskonna-

ga liituksid ka kaheksakümne eluaastates külaelanikud, kes muidu endast vanemate ettevõtmisi kõrvalt püüevad.

Ühiselt käidi ka jalgrattamatkul marsruudil Kirna – Raademetsa määnd – Virika mägi – Väätša – Saare karjäär – Jaan Eilarti mälestuskivi Pala külas – Kirna. Randmaa sõnul on plaanis ka sel aastal üks jalgrattamatk ette võtta. „Oleme rääkinud Kolu küla sädeinimese Ülo Ormusega, et sõidaksime seal-sele rahvale külla, aga peab muidugi vaatama, et teekond liiga pikaks ei läheks – matkajate hulgas on alati lapsi,” räägib külavanem.

Viimaste jõulude ajal käidi ühiselt metsas, kaunistati kasvav kuusk jõulupuuks, süüdati küünlad ja küpsitati kaasavõetud lihakraami metsa tehtud lõkkel. Vana aasta õhtul olid seltsimaja ukseid avatud ja uus aasta võeti vastu ühiselt.

Et Kirna Kolmiku üritused on kuulsad, siis käib neil külalisi nii Türi-Allikult kui ka Paidest. Kedagi tagasi ei saadeta – kõik huvilised on alati oodatud.

Seltsimaja lähimaks naabriks on Kirna mõis.

Mõisas on positiivne energia

Kaunis Kirna mõisahoones oli kolhoosi ajal söökla, mis oma eriskummilise laega mõnele šefile kartulivõtjale meelde jäi. Liia Randmaa räägib, kuidas ta lapsepõlves sõpradega mõisa ülemise korruse tubades kolas, sest need olid kõigile lahti. Hoonet poleks võib-olla tänaseks enam alleski, kui üksteist aastat tagasi poleks mõisa oma hoole alla võtnud Helle Anniko, kes oma sõnul sai kohe aru, et see paik on tema jaoks loodud.

„Katus jooksis läbi, laed olid lagunenud, tugitalad pehkinud ja kohati puudusid põrandad,” kirjeldab Anniko mõisa toonast seisukorda. „Tundus, et siin pole muud, kui lüüka buldooseri kokku,” lisab ta. Arimeestel oli plaanis rajada mõisa autolammutuse töökoda, aga Anniko rajas sinna alternatiivravi keskuse.

„Ükski prohvet pole kuulnud oma maal,” sõnab Anniko ja räägib, et algul tundus kohalikele te-

Suvisest kolme küla jalgrattamatkast osavõtjad puhkepausil.

2 x Erakogu

ma jutt energiasammastest usumatuna. Vastuseisu põhjustas see, et erakätesse läinud mõisa park ei olnud enam kõigi oma. „Noortekamp loomis aknaid puruks ja vandaalites, pargis käidi joomas ja pudeleid lõhkumas. Õigustuseks öeldi, et olen siin kogu oma elu õlut joojad, kuidas ma nüüd enam ei tohi,” räägib mõisaproua. Täna on tema sõnul need noored mujale tööle läinud ja praegu enam Kirna rahvaga omavahelisi probleeme ei ole. Kui külarahval jaanipeo pidamiseks maad juurde vaja oli, käisid nad mõisast peoplatsile lisa küsimas ja said seda lahkesti.

Täna on Helle Anniko suutnud mõisahoones päästa. Tööd on aga ikka veel väga palju teha ja rahanappus segab plaanitava kiiret elluviimist.

Ravikeskusena on Kirna tuntud üle Eesti ja ka kaugemal. Anniko sõnul käib abivajajaid ja lihtsalt uudistajaid palju ning juba praegu

pannakse end augustikuiseks külastuseks kirja.

Kirna mõisapargi ravitoimeks on Anniko sõnul elektromagnetilised madalsagedusvõnked, mida põhjustab maakoos olev suur löhe. „Haiguse ravi sõltub inimese vastuvõtlikkusest ja tahtmisest terve olla,” räägib Anniko, kelle sõnul on kõige kurja juur stress, millest vabanemata pole lootust tervenemisele. Kiieviis rahvusvahelise rahvaravitseja kutsetunnistused omandanud naine ütleb, et Kirna mõisa leiavad tee need, kes ise tunnevad, et neil on vaja sinna minna. „Vägisi kedagi siia tuua ei ole mõtet,” lisab ta.

Kuigi mõisas on teha veel palju, külarahvas siin palgatööd ei leia.

Tööl käiakse mujal

„Tööl käib meie rahvas väljapool – Türi-Allikult, Paides ja kaugemalgi,” räägib külavanem Liia Randmaa, kelle sõnul on kohapeal töökohti väga vähe.

Ka lapsed käivad linna kooli. Randmaa sõnul oli kunagi kool Kirna mõisas ja ka Virikal on olnud algkool, kuid nüüdseks on need koolid jäänud kaugesse ajalukku. Kirnas on olnud ka raamatukogu, kus toimunud kirjandusõhtud on siiani rahval meele.

Kõik kolm küla jätavad läbi sõitjale hea mulje – kaunid korras majad, kenad õued ja ilus loodus. Külad asuvad Türi voo- restikul, mille kõrgeim punkt on Käomägi (kõrgus 79,9 meetrit). Kunagises suvilarajoonis on kerged suvemajad toekamateks ümber ehitatud ja neis elatakse nüüd aasta ringi. „Korteri ja suvila pidamine ennast tänapäeval enam ei õigusta,” arvab külavanem.

Tema sõnul on küla elades ka talupidamine soiku jäämas. „Pala külas ikka on veel talusid,

Külavanem Liia Randmaa kannab vana aasta õhtul seltsimajas päkapikumütsi.

kus loomi peetakse,” ütleb Liia Randmaa.

Tohvril peetakse endiselt talu

Pala külas asuva kauni elumajaga Tohvri talu õunaaias käivad kevadised koristustööd täie hooga. Peretütar Janelle Tigavas räägib, et talupidaja on ikka isa, tema enda ja ta kahe venna hooleks on rohkem koristustööd.

Peremees Tiit Tigavas hakkas oma sõnul talu pidama kohe pärast alguses, siis, kui taluseadusega maad jagama hakati. „Tol ajal hakkasid kõik tublimad põllumehed talusid pidama. Kõige enne läks kolhoosis ära Voor Aivo - mees, kes võis 50 meetrise kartulivao nii sirgelt tõmmata, nagu oleks see püssist lastud,” räägib Tigavas.

Tohvri talu on loomapidamistalu. „Algul pidasime piimakarja, kuid piima hind ei jõua kütusehinna tõusule järele,” kurdab peremees. Siiski on praegu talus alles kuus lehma, aga kasulik on peremehe hinnangul pidada lihavesiseid.

Kuigi Tiit Tigavas arvab, et tema põlvkond on viimane, kes talupidamisega jännata tahab, tunnistab ta oma tütar Janelle, et maaelu talle meeldib ning linna elama minna ta ei

kavatse. Janelle vanem vend käib küll Paidesse tööle, kuid noorem õpilane Türi tehnik- ja maamajanduskoolis – temastki võib veel põllumees tulla.

Tohvri talu on üks vähestest, kes külas põllumajandust edasi viib. Poakal asuv Kirna suvilarajoon jätab hoopis tihedasti asustatud väikeste kruntidega äärelinna mulje.

Suivitamas käiakse ka kaugemalt

Laupäeva pärastõunal askeldab oma suvila õues Rimma Podolskaja – pensionär, kelle alaliseks elukohaks on Sankt-Peterburg. „Kirnas olen suvitanud 21 aastat. Nõukogude ajal avanes võimalus siia suvilakrunt saada,” räägib ta sellest, kuidas Kimasse sattus. „Sellest ajast peale tulen suvilasse alati, kui selleks võimalus avaneb. Kuna olen pensionil, oleksin siin sagedamini ja kauem, sest siin on kena iga-aastajal,” räägib ta, kuid naaberriigi kodanikuna sõltub tema tulek ja minek viisa saamisest.

Kirnas külalisele meeldib. „Siin on suurepärase. Õhk on nii puhas ja elukeskkond tervislik. Eestlastega saan hästi läbi. Mind kui venelast pole keegi kunagi taga kiusanud,” kiidab Rimma Podolskaja kohalikke.

SIIVI KORI

Pala küla Tohvri talu kevadises õunaaias on tegemist nii peretütrele Janelle Tigavasel kui ta lastel Hellikil ja Jakko-Mattiasel.

Anu Bollverk